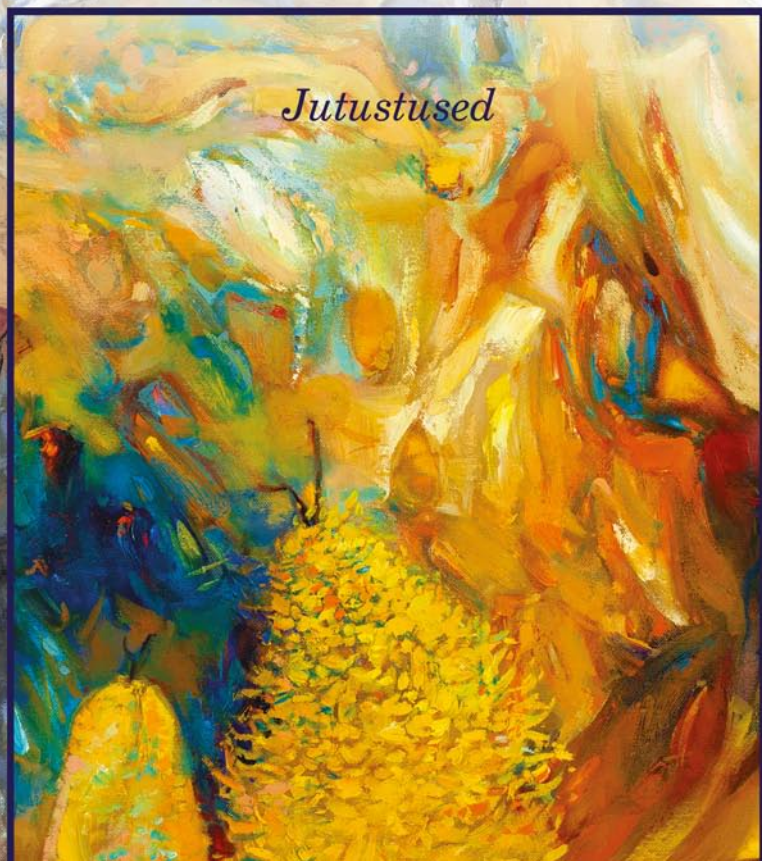

Bernhard Schlink

Swised valed

Originaali tiitel:
Bernhard Schlink
Sommerlügen
2012

Kõik õigused käesolevale väljaandele on seadusega kaitstud. Kogu raamatut või ükskõik millist osa sellest ei ole lubatud reprodutseerida, paljundada ega levitada ükskõik millisel viisil või milliseks otstarbeks ilma autoriõiguse valdaja kirjaliku loata.

Tegemist on väljamõeldisega. Kõik selles raamatus esinevad nimed, tegelased, kohad ja sündmused on kas autori kujutlusvõime vili või on neid kasutatud kunstilisel eesmärgil ja igasugune sarnasus tegelike inimeste, kas elavate või surnutega, ettevõtete, sündmuste või kohtadega on täiesti juhuslik.

Tõlkijale võimaldas loometööd Euroopa tõlkijate keskus (Europäisches Übersetzer-Kollegium) Straelenis Eesti Kultuurkapitali stipendium.

Tõlkinud Piret Pääsuke
Toimetanud Anneli Sihvart
Korrektuuri lugenud Inna Viires
Kaane kujundanud Reet Helm

Copyright © 2010 by Diogenes Verlag AG Zürich

All rights reserved.

© Tõlge eesti keelde ja eestikeelne väljaanne. Kirjastus ERSEN, 2020.

B02367320
ISBN 978-9949-82-565-3

Kõik kirjastuse ERSEN raamatud ja e-raamatud on saadaval
veebipoest www.ersen.ee

Sisukord

Järelhooaeg	7
Öö Baden-Badenis	44
Maja metsas	80
Võõras öös	121
Viimane suvi	159
Johann Sebastian Bach Rügeni saarel	200
Reis lõunasse	224

Järelhooaeg

1

Pagasikontrolli ees pidid nad hüvasti jätma. Aga kuna väikeses lennujaamas olid kõik letid ja kontrollid ühteainsasse ruumi paigutatud, võis ta naist pilguga saata, kui too asetas oma koti pagasilindile, astus detektori vahelt läbi, näitas pardakaardi ette ja võis hakata lennuki peale minema. See seisis kohe klaasukse taga lennurajal.

Naine vaatas ikka ja jälle tema poole ning lehvitas. Lennukitrepil pööras ta viimast korda ringi, naeris ja nuttis, surus ühe käe südame kohale. Kui naine lennukisse kadus, lehvitas tema väikeste akende poole, kuigi teadmata, kas naine teda nägi. Siis käivitati mootorid, propellerid pöörlesid, lennuk hakkas liikuma, lisas kiirust ja tõusis õhku.

Tema lend läks alles tunni aja pärast. Ta võttis endale kohvi ja ajalehe ning istus ühele pingile. Sellest alates, kui nad olid tuttavaks saanud, polnud ta enam ajalehte lugenud ega üksinda kohvitassi taga istunud. Kui ta veerand-

tunni möödudes polnud ikka veel ühtki rida lugenud ega lonksugi kohvi joonud, mõtles ta: ma olen unustanud, kuidas olla üksi. See mõte meeldis talle.

2

Ta oli saabunud kolmeteistkümne päeva eest. Hooaeg oli otsa saanud ja koos sellega ilus ilm. Vihma sadas ja ta veetis pärastlõuna raamatuga oma Bed & Breakfasti katusega verandal. Kui ta järgmisel päeval halba ilma trotsis ja vihmasajus mööda randa tuletornini jalutas, kohtas ta naist kõigepealt sinna minnes ja siis tagasiteel. Nad naeratasid teineteisele, esimesel korral uudishimulikult ja teisel juba natukene tuttavlikult. Nad olid ümbruskonnas ainsad jalutajad ning nad olid kaaskannatajad ja -rõõmustajad, mõlemad oleksid tahtnud meelsamini selget sinist taevast, kuid nautisid pehmet vihma.

Õhtul istus naine üksinda populaarse kalarestorani terrassil, mis oli plastkatuse ja -akendega juba sügiskõlblikuks muudetud. Laual ta ees oli täis klaas ja ta luges raamatut – märk sellest, et naine polnud veel söönud ega oodanud oma abikaasat või kallimat? Ta seisis nõutult uksele, kuni naine tõstis pilgu ja naeratas talle sõbralikult. Siis võttis ta südame rindu, läks naise laua juurde ja küsis, kas tohib seltsiks istuda.

„Palun,“ ütles naine ja pani raamatu kõrvale.

Ta võttis istet ja kuna naine oli juba tellimuse esitanud ja oskas nõu anda, valis temagi tursaprae, mille naine oli

valinud. Siis ei teadnud kumbki, kuidas peaks vestlust alustama. Raamatust polnud abi, see lebas nii, et ta ei saanud pealkirja lugeda. Lõpuks ütles ta: „Selles hilises puhkuses neemel on midagi.“

„Sest ilm on nii hea?“ Naine naeris.

Kas heitis tema üle nalja? Ta vaatas naisele otsa: tolle polnud kenake nägu, silmad olid liiga väikesed ja lõug liiga jõuline, kuid ilme polnud pilkav, vaid rõõmus, võib-olla veidike ebakindel. „Sest rand on ainult sinu päralt. Sest saad laua restoranis, kus hooajal seda ei saaks. Sest koos väheste inimestega oled vähem üksi kui paljude seas.“

„Kas te tulete alati pärast hooaja lõppu?“

„Ma olen siin esimest korda. Tegelikult peaksin töötama. Aga mu sõrm ei löö veel kaasa ja tema harjutusi võin ma teha samahästi siin kui New Yorgis.“ Ta liigutas vasaku käe väikest sõrme üles-alla, painutas ja sirutas.

Naine silmitses väikest sõrme imestunult. „Milleks ta harjutab?“

„Flöödi jaoks. Ma mängin orkestris. Ja teie?“

„Ma olen klaverit õppinud, kuid nüüd mängin veel vaid harva.“ Naine punastas. „Te ei mõelnud seda. Ma käisin lapsena sageli koos vanematega siin ja vahel tekib justkui koduigatsus. Ja pärast hooaja lõppu on neemel oma võlud, nagu äsja kirjeldasite. Kõik on tühjem, rahulikum – mulle see meeldib.“

Ta ei öelnud, et ei saa endale lubada puhkust kõrghooajal, ja oletas, et naisega on samuti. Naisel olid jalas tennised, teksad, seljas sviiter ja toolileenil rippus luitunud vihmajakk. Kui nad koos veinikaarti uurisid, pakkus naine,

et võiks tellida pudeli odavat Sauvignon Blanci. Naine jutustas Los Angelesest, oma tööst ühingu, kus pannakse gestost pärit lapsed teatrit tegema, elust ilma talveta, Vaikse ookeani võimsusest, liiklusest. Tema jutustas kukkumisest valesti paigutatud juhtme taha, mistõttu ta oli oma sõrme murdnud, käeluu murdmisest üheksasena aknast välja hüppamisel ja jala murdmisest kolmeteistkümnesena suusatamisel. Algul istusid nad terrassil kahekesi, siis tuli teisigi külastajaid, aga teise pudeli taga istusid nad taas omapead. Kui nad aknast välja vaatasid, oli mere ja ranna kohal täielik pimedus. Vihma langes sahinal katusele.

„Mis teil homme kavas on?“

„Ma tean, et te saate seal Bed & Breakfastis hommikusööki. Aga kuidas oleks hommikusöök minu juures?“

Ta saatis naise koju. Vihmavarju all pistis naine käe ta käevangu. Nad ei rääkinud. Naise väike maja asus samal tänaval kui tema Bed & Breakfastki, umbes miili jagu edasi. Ukse ees läks tuli iseenesest põlema ja nad nägid teineteist liiga äkki liiga heledas valguses. Naine embas teda lühidalt ja andis põgusa musi. Enne kui uks sulgus, ütles ta: „Mina olen Richard. Ja teie nimi ...“

„Mina olen Susan.“

3

Richard ärkas vara, pani käed pea alla risti ning kuulas vihma puulehtedes ja teekruusal. Ta kuulas meeledli ühetasast rahustavat sahinat, olgugi et see ei töotanud päevaks

midagi head. Kas Susan ja tema lähevad pärast hommikusööki rannale jalutama? Või metsa, ümber järve? Või jalgrattaga sõitma? Ta ei olnud autot üürinud ja oletas, et ka Susan polnud seda teinud. Niisiis oli ühiste ettevõtmiste ring piiratud.

Ta painutas ja sirutas väikest sõrme, et pärastpoole peaks vähem harjutama. Ta oli pisut kartlik. Kui Susan ja tema veedavad pärast hommikueinet päeva tööpoolest koos ja lähevad siis veel koos sööma või lausa teevad ise süüa – mis tuleb seejärel? Kas ta peab Susaniga magama? Näitama, et tegemist on ihaldusväärse naisega ja et tema on ihar mees? Ta polnud aastaid ühegi naisega maganud. Ta ei tundnud ennast eriti iharana ja polnud eelmisel öhtul ka Susanit eriti ihaldusväärseks pidanud. Naine oli palju jutustanud ja küsinud, kuulanud tähelepanelikult, olnud elav ja vaimukas. Selles, et ta iga kord, enne kui midagi ütles, põgusa silmapilgu kõhkles ja siis, kui keskendus, silmi kissitas, oli sarmikust. Susan äratas temas huvi. Aga iha?

Salongis oli tema jaoks hommikusöök serveeritud ja kuna ta ei tahtnud valmistada pettumust eakale abielupaarile, kes oli pressinud apelsinimahla, teinud munaputru ja küpsetanud pannkooke, võttis ta istet ja sõi. Naine tuli iga paari minuti järel kõögist küsima, kas ta sooviks veel kohvi või veel võid või teist moosi või puuvilju või jogurtit. Kuni ta taipas, et naine tahab temaga rääkida. Ta päris, kui kaua teine juba siin elab, ja naine pani kohvikannu käest ning jäi laua kõrvale seisma. Nelikümmend aastat tagasi oli mees saanud väikese päranduse ja nad olid ostnud neemel maja, milles mees oli tahtnud kirjutada ja tema maalida. Ent

kirjutamisest ja maalimisest ei tulnud midagi välja ja kui lapsed olid suureks kasvanud ning pärandus ära kulunud, siis tegid nad majast Bed & Breakfasti. „Kuid tahate neeme kohta teada, kus siin kõige ilusam on ja kus kõige paremat sööki saab, siis ainult küsige. Ja kui täna välja lähete, siis rand on ka vihmaga rand, mets aga ainult märg.“

Metsas puude vahel rippus udu. See mähkus ka ümber majade, mis jäid tänavalt kaugemale. Väike maja, milles elas Susan, oli värvavahimaja, selle kõrvalt viis sissesõidutee suure, udust varjatud salapärase hoone juurde. Ta ei leidnud uksekella ja koputas. „Kohe,“ hõikas Susan, see kostis kuskilt kaugelt. Ta kuulis, kuidas naine trepist alla jooksis, ühe ukse kinni löi ja piki koridori kiirustas. Siis seisis Susan tema ees, hingeldades, käes pudel šampanjat. „Ma olin keldris.“

Šampanja tekitas temas taas kartust. Ta kujutles Susanit ja ennast istumas, klaasid käes, kaminatule ees diivanil. Naine nihkus lähemale. See kujutlus oli nii kaugel.

„Mis sa seisad ja vaatad? Tule sisse!“

Köögi kõrval suures toas nägi ta tõepoolest kaminat, selle juures puid ja selle ees diivanit. Susan oli katnud laua kööki ning taas jõi ta apelsinimahla ja sõi munaputru, seejärel pakuti puuviljasalatit pähklitega. „See maitstes suurepäraselt. Aga nüüd pean ma välja minema ja jooksuma või rattaga sõitma või ujuma.“ Kui Susan kõhklevalt vihmased silmitses, rääkis ta oma kahekordsest hommikusöögist.

„Sa ei tahtnud Johnile ja Lindale pettumust valmistada? Milline aare sa küll oled!“ Susan vaatas talle lõbustatult ja imetledes otsa. „Jah, miks mitte ujuma minna! Sul pole

ujumispükse? Sa tahad ...“ Ta silmis oli kahtlus, aga ta jäi nõusse, pakkis käterätikud suurde kotti ja pani lisaks vih-mavarju, šampanjapudeli ja kaks klaasi. „Me võime minna üle krundi, sedakaudu on ilusam ja saab rutem.“

4

Nad jõudsid suure majani, selle kõrgete sammaste ja sule-tud luukidega ka lähedalt salapärase ehitiseni. Nad astusid laiadest treppidest üles, seisisid sammaste vahel terrassil, läk-sid ringiga ümber maja ja leidsid trepi, mis viis katusega ve-randale järgmise korruse ees. Siit avanes uduhämune vaade üle düünide ja ranna hallile merele.

„Meri on päris vaikne,“ sosistas Susan.

Kas naine nägi seda siit kaugelt? Kuulis? Vihma ei sada-nud enam ja sügavas vaikuses ei tahtnud temagi rääkida valjemini kui sosinal. „Kus on kajakad?“

„Eemal merel. Kui vihm järele jääb, siis tulevad ussike-sed mullast välja ja kalad veepinnale.“

„Seda ma ei usu.“

Susan naeris. „Me tahtsime ju ujuma minna!“ Ta pistis jooksu, nii kiirelt ja hästi teed tundes, et Richard ei suutnud suure kotiga järele jõuda. Düünide vahel kaotas ta naise silmist, kui ta aga rannale jõudis, tõmbas naine parajasti teise soki jalast ja jooksis merre. Kui tema vee äärde sai, ujus Susan juba kaugel eemal.

Meri oli tõepoolest päris vaikne ja ainult külm, kuni ta hakkas ujuma. Siis hellitas see tema paljast keha. Ta ujus